

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор

ННІ «Каразінський інститут

міжнародних відносин

та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКУМ EXCEL ДЛЯ ЕКОНОМІСТІВ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність: С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

спеціалізація: С1.01 «Економіка»

освітня програма: Міжнародне підприємництво

вид дисципліни: обов'язкова

факультет: ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025/2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

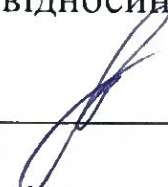
«28» серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Ханова Олена В'ячеславівна**,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних та логістики

Протокол № 1 від 27.08.2025 року

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародне підприємництво»

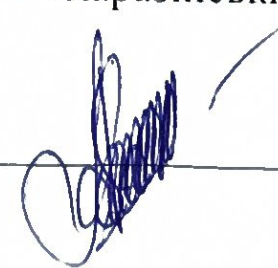
Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародне підприємництво» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

_____ Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Практикум Excel для економістів» складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки фахівців:

першого (бакалаврського) рівня

спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Практикум Excel для економістів» полягає у формуванні у студентів знань, умінь та практичних навичок використання інструментів Excel для вирішення економічних та аналітичних завдань, застосування економіко-математичних методів і моделей, обробки та інтерпретації соціально-економічних даних, підготовки аналітичних звітів і прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері міжнародного підприємництва.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- сформувати систему знань щодо можливостей застосування Microsoft Excel для вирішення аналітичних та розрахункових завдань у сфері економіки;
- забезпечити оволодіння практичними навичками роботи з електронними таблицями, включаючи введення, обробку, систематизацію та візуалізацію економічних даних;
- розвинути вміння застосовувати інструментарій Excel для фінансово-економічних розрахунків, побудови моделей та аналітичних звітів;
- сформувати здатність до самостійного використання програмного середовища Excel у професійній діяльності економіста та для розв'язання дослідницьких завдань.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	12 год. (у т.ч. 6 год. ауд. та 6 год. дист.)
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
72 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
0	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері міжнародного підприємництва з урахуванням закономірностей функціонування глобальних ринків, міжнародної економічної інтеграції, економічних ризиків і викликів у міжнародному середовищі. Фахівці володіють компетенціями для прийняття стратегічних рішень, управління міжнародними бізнес-проектами, прогнозування економічних процесів, ефективної оцінки ризиків, використання цифрових технологій та інновацій у підприємницькій діяльності.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ФК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

ФК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

ФК17. Здатність розв'язувати прикладні завдання в сфері обліку, аналізу, контролю, оподаткування міжнародних підприємницьких структур.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

РН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

РН28. Застосовувати цифрові технології для аналізу ринкових даних, конкурентного середовища та поведінки споживачів у міжнародному контексті.

1.8. Пререквізити: вивчення навчальних дисциплін

Вступ до фаху

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Excel як цифровий інструмент економіста.

Місце Excel у системі ІКТ економіста. Інтерфейс, базові можливості та налаштування. Практичні кейси використання в економічних дослідженнях. Робота з книгами та листами (гіперпосилання, зміст, об'єднання листів), організація робочої книги економіста. (ЗК7, ЗК4; РН19)

Тема 2. Робота з даними та базові формули.

Типи даних та формати. Основні арифметичні, логічні та статистичні функції. Перевірка даних та контроль якості. Робочі списки (випадаючі, залежні, унікальні значення), дати й час (розрахунок інтервалів, тижнів, кварталів). (ЗК8, ФК7; РН13, РН19)

Тема 3. Економічні та фінансові розрахунки.

Формули для відсотків, знижок, податків. Амортизація, NPV, IRR у Excel. Приклади у сфері міжнародного бізнесу. Робота з формулами (відносні/абсолютні посилання, іменовані діапазони, обробка помилок), операції з діапазонами даних («розумні» таблиці, сортування формулою). (ФК6, ФК11; РН8, РН28)

Тема 4. Сортування, фільтри та пошук інформації.

Інструменти сортування та автофільтр. Умовне форматування як засіб аналітики. Пошук і заміна, пошук з використанням формул. Дублікати та унікальні значення (видалення, підрахунок, підсвітка), пошук і підстановка (VLOOKUP, INDEX+MATCH, двовимірний пошук). (ЗК8, ФК7; РН13, РН19)

Тема 5. Аналітичні інструменти Excel.

Зведені таблиці й діаграми. Побудова аналітичних звітів. Використання зрізів і часових шкал. Деталізація результатів у зведених, ранжування, індекс впливу, побудова інтерактивних таблиць (ФК7, ФК11; РН19, РН28)

Тема 6. Моделювання та економіко-математичні методи.

Використання «Пошуку рішення» та аналізу сценаріїв. Побудова простих економетричних моделей у Excel. Оптимізаційні задачі. Аналіз сценаріїв, моделювання з використанням формул масивів, підготовка діапазонів даних для моделювання. (ФК6, ФК11; РН8)

Тема 7. Візуалізація економічної інформації.

Типи діаграм і графіків для економічних даних. Порівняльний аналіз і конкурентне середовище через візуалізацію. Побудова дашбордів. Умовне форматування (кольорові шкали, значки, міні-графіки), вставка графіки в комітках (спарклайни), форматування таблиць («зебра», підсвічування дат і рядків). (ЗК7, ФК7; РН19, РН28).

Тема 8. Excel у міжнародному підприємстві.

Застосування Excel для аналізу ринкових даних і поведінки споживачів. Практика роботи з великими наборами міжнародних статистичних даних. Інтеграція з іншими цифровими інструментами. Імпорт даних із зовнішніх джерел (валютні курси, веб-опитування, інтеграція з OneDrive/Google Forms), захист даних (шифрування, доступи, надприховані листи). (ФК7, К17; РН28)

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна (дистанційна) форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Excel як цифровий інструмент економіста.	15	2	4			9	15	1				14
Тема 2. Робота з даними та базові формули.	15	2	4			9	15	1				14
Тема 3. Економічні та фінансові розрахунки.	15	2	4			9	16	1	1			14
Тема 4. Сортування, фільтри та пошук інформації.	15	2	4			9	15		1			14
Тема 5. Аналітичні інструменти Excel.	15	2	4			9	15		1			14
Тема 6. Моделювання та економіко-математичні методи.	15	2	4			9	14	1	1			12
Тема 7. Візуалізація економічної інформації.	15	2	4			9	16	1	1			14
Тема 8. Excel у міжнародному підприємстві.	15	2	4			9	14	1	1			12
Усього годин	120	16	32			72	120	6	6			108

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Створення базової структури Excel-проєкту	4
2		
3	Економічний калькулятор у Excel	4
4		
5	Фінансовий міні-модуль у Excel	4
6		
7	Якість і підготовка даних	4
8		
9	Зведений звіт із візуалізацією	4
10		
11	Оптимізаційна задача	4
12		
13	КРІ-панель у Excel	4
14		
15	Комплексний аналіз ринкових даних	4

16		
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Створення базової структури Excel-проєкту. Студент формує індивідуальну робочу книгу з аркушами для даних, розрахунків і звітів. У завданні використовується перевірка даних, стилі та іменовані діапазони для зручності введення.	9	14
2			
3	Економічний калькулятор у Excel. Побудова калькулятора для визначення цінових показників із урахуванням ПДВ, знижок, націнки та індексації. Кожен студент	9	14
4	працює з власним набором вихідних даних.		
5	Фінансовий міні-модуль у Excel. Розрахунок NPV та IRR на основі індивідуальних грошових потоків проєкту. Передбачено порівняння кількох варіантів для вибору оптимального.	9	14
6			
7	Якість і підготовка даних. Очищення та структурування наданого набору: усунення дублікатів, пропусків, неправильних форматів. Завдання спрямоване на формування навичок первинної підготовки даних для аналізу.	9	14
8			
9	Зведений звіт із візуалізацією. Побудова зведених таблиць та діаграм для аналізу діяльності компанії чи ринку. Студенти застосовують зрізи та часові шкали для інтерактивної аналітики.	9	14
10			
11	Оптимізаційна задача. Створення моделі максимізації прибутку з урахуванням ресурсних обмежень. Розв'язання виконується за допомогою «Пошук рішення» з аналізом сценаріїв.	9	12
12			
13	Побудова панелі ключових показників ефективності (KPI) у Excel. Формування інтегрованої панелі ключових показників ефективності. Студенти візуалізують динаміку та структуру індивідуальних показників за допомогою діаграм і спарклайнів.	9	14
14			
15	Комплексний аналіз ринкових даних у міжнародному контексті. Імпорт і обробка індивідуальних статистичних наборів для аналізу ринку чи компаній. Розрахунок часток, темпів зростання та рейтингів із підготовкою підсумкового аналітичного висновку.	9	12
16			
	Разом	72	108

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

7. Методи навчання

Методи навчання у межах дисципліни передбачають активну взаємодію між викладачем і студентом у процесі опанування інструментів Microsoft Excel для економічних розрахунків, аналізу даних та підготовки аналітичних звітів. Засвоєння знань, умінь і навичок відбувається як під час аудиторних занять, так і завдяки самостійній та роботі студентів.

Під час викладення навчального матеріалу використовуються словесні методи (пояснення алгоритмів виконання розрахунків, інструктаж перед виконанням практичних завдань, коментування прикладів з бізнес-практики), наочні методи (демонстрація прийомів роботи в Excel, ілюстрування економічних моделей за допомогою таблиць та діаграм, спостереження за змінами результатів при зміні параметрів) та практичні методи (виконання вправ, практичних і кейсових завдань у середовищі Excel, дослідницькі роботи з економічними даними).

За організаційним характером навчання застосовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (покрокове виконання завдань, індивідуальні міні-проекти), методи стимулювання і мотивації (робота з реальними наборами економічних даних, бізнес-кейси, завдання з міжнародного контексту), методи контролю та самоконтролю. Важливу роль відіграють також бінарні методи навчання, що поєднують теоретичний матеріал із наочними прикладами та практичною роботою безпосередньо в Excel.

За логікою сприйняття та засвоєння навчального матеріалу використовуються індуктивні та дедуктивні методи (від окремих прикладів – до узагальнень і навпаки), репродуктивні методи (відтворення алгоритмів і функцій Excel за зразком), прагматичні та дослідницькі методи (розв’язання практичних кейсів, пошук оптимальних рішень за допомогою «Пошуку рішення» та зведених таблиць), а також проблемні методи (формулювання завдань з неповними вихідними даними, що вимагають від студента вибору методів обробки та аналізу інформації).

8. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час усної співбесіди зі здобувачами за результатами виконання практичних завдань, перевірки розв’язання типових задач; перевірки розв’язання нетипових задач на використання знань в практичних ситуаціях;
- підсумковий контроль передбачає проведення заліку з усього курсу.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Семестровий контроль	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	40	100

6	6	7	7	7	8	8	11			
---	---	---	---	---	---	---	----	--	--	--

T1, T2 ... T6 – теми.

Поточний контроль – 60 балів, з них:

- Практичне завдання 1. Основи роботи в Excel – 6 балів
- Практичне завдання 2. Формули та функції – 6 балів
- Практичне завдання 3. Фінансові функції – 7 балів
- Практичне завдання 4. Організація та аналіз даних – 7 балів
- Практичне завдання 5. Зведені таблиці і діаграми – 7 балів
- Практичне завдання 6. Оптимізаційні задачі – 8 балів
- Практичне завдання 7. Візуалізація та дашборди – 8 балів
- Практичне завдання 8. Підсумковий кейс – 11 балів

Підсумковий контроль – 40 балів (20 тестів x 2 бал)

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він набрав не менше **25 балів з поточної успішності**.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних, індивідуальних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу з дисципліни: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14369>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
0 – 49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Ханова О. В. Дистанційний курс «Практикум Excel для економістів» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14369>.
- Допомога та навчання з Excel. Microsoft Support, 2025. URL: <https://support.microsoft.com/uk-ua/excel>
- Гаврилова А. А., Бринза Н. О., Король О. О. Табличний процесор MS Excel: просунутий рівень: практикум. Самостійне електронне текстове

мережеве видання. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 243 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26813/1/2021-%D0%93%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%90%D0%90%2C%20%D0%91%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B7%D0%B0%20%D0%9D%D0%9E%2C%20%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8C%20%D0%9E%D0%93.pdf>

4. Кузьмічов А. Економетрія. З використанням засобів Excel: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 320 с. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/ekonometrija-z-vikoristannjam-zasobiv-excel.html>

Допоміжна

1. Winston W. Microsoft Excel Data Analysis and Business Modeling. 7-е. Redmond: Microsoft Press, 2021. URL: <https://www.microsoftpressstore.com/store/microsoft-excel-data-analysis-and-business-modeling-9780137613663>

2. McFedries P. Microsoft Excel Formulas and Functions (Office 2021 and Microsoft 365). Redmond: Microsoft Press, 2022. URL: <https://www.microsoftpressstore.com/store/microsoft-excel-formulas-and-functions-office-2021-9780137559404>

3. Excelonomics: Empowering Decisions, Simplifying Economics. Amazon Publishing, 2023. URL: <https://www.amazon.com/Excelonomics-Empowering-Decisions-Simplifying-Economics/dp/B0DV3SY28Y>

4. Круш П., Клименко О. Економіка. Розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в Excel: навчальний посібник. Київ: ХНЕУ, 2019. 246 с. URL: https://knushop.com.ua/index.php?product_id=1130&route=product%2Fproduct

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. ExcellsFun. Офіційний канал на YouTube. URL: <https://www.youtube.com/user/ExcellsFun>

2. Prometheus. Excel для бізнесу: лайфхаки, що пришвидшують роботу та знижують витрати. Освітня платформа Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/excel-for-business/>

3. Microsoft. Microsoft Learn for Microsoft 365. Microsoft Learn. URL: <https://learn.microsoft.com/en-us/training/m365/>

4. Державна служба статистики України. Офіційний вебсайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua>

5. World Bank. World Bank Data. URL: <https://data.worldbank.org>

6. Organisation for Economic Co-operation and Development. OECD Data.

URL: <https://data.oecd.org>

7. Eurostat. Database. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>

8. International Monetary Fund. IMF Data. URL: <https://data.imf.org>

9. Trading Economics. Economic Indicators, Markets, Data. URL: <https://tradingeconomics.com>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14369>